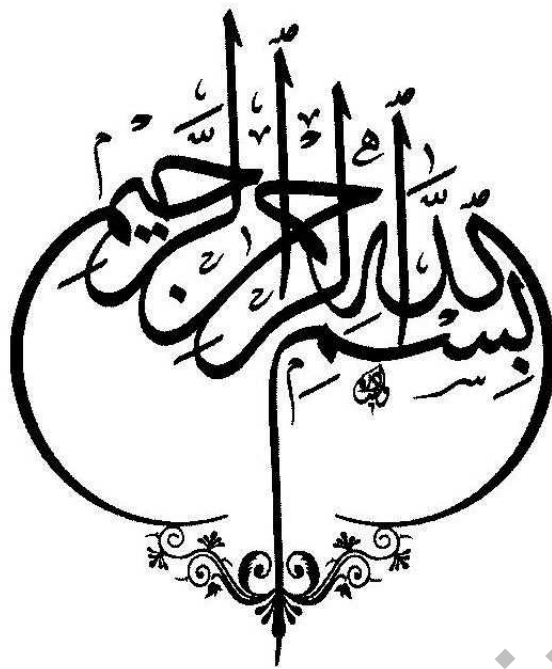

پروژه‌ش تطبیقی

کنوانسیون‌های حقوق بشری و قوانین جمهوری اسلامی ایران

اسفند ماه ۱۳۹۷

سرشناسه : سپیانی، اعظم، ۱۳۶۳-
 عنوان و نام پدیدآور : پژوهش تطبیقی کنوانسیون‌های حقوق بشری و قوانین جمهوری اسلامی ایران /
 گردآورنده اعظم سپیانی؛ ویراستاری ساناز گودرزی؛ ایده و نظارت احمد بینا.
 مشخصات نشر : تهران: موسسه صیانت از حقوق زنان، ۱۳۹۷.
 مشخصات ظاهری : ۱۸۳ ص.: جدول؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.
 شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۲۲۴-۴-۸
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 موضوع : سازمان ملل متحد. کمیسیون حقوق بشر
 موضوع : United Nations. Commission Human Rights
 موضوع : حقوق بین‌الملل و حقوق بشر -- کنگره‌ها
 موضوع : International law and human rights -- Congresses
 موضوع : حقوق بشر -- کنگره‌ها
 موضوع : Human rights -- Congresses
 موضوع : قانون اساسی -- ایران
 موضوع : Constitutions -- Iran
 موضوع : حقوق مدنی -- ایران
 موضوع : Civil rights -- Iran
 موضوع : حقوق بشر -- ایران
 موضوع : Human rights -- Iran
 موضوع : حقوق تطبیقی
 موضوع : Comparative law
 شناسه افزوده : گودرزی، ساناز، ۱۳۷۳-، ویراستار
 شناسه افزوده : بینا، احمد، ۱۳۴۰-، ناظر
 رده بندی کنگره : KZ۱۲۶۶
 رده بندی دیویی : ۳۴۱/۴۸
 شماره کتابشناسی ملی : ۵۶۹۹۴۲۳

کتابخانه ملی و اسناد ایران

پژوهش تطبیقی کنوانسیون‌های حقوق بشری و قوانین جمهوری اسلامی ایران

ایده و نظارت: احمد بینا

گردآورنده: اعظم سپیانی

ویراستاری: ساناز گودرزی

طراحی جلد و صفحه‌آرایی: عاطفه قشونی

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۷

قطع و تیراژ: رحلی، ۱۰۰۰ نسخه

آدرس: خیابان کریم خان زند، خیابان شهید عضدی، پلاک ۴۱، طبقه اول

تلفن: ۸۸۸۰۰۸۱۷

شماره پیامک: ۳۰۰۰۴۳۴۳

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

فهرست

مقدمه	۵
معاهدات مرتبط با حقوق بشر	۷
جدول (تطبیق حق‌های مطرح شده در قانون اساسی ایران و اسناد جهانی حقوق بشر) بر اساس مدل سه‌شاخگی	
(C3)	۹
تطبیق ۲۰ کنوانسیون با قوانین داخلی جمهوری اسلامی ایران	۱۳
کلام آخر	۱۷۱
فهرست منابع	۱۷۷

انقلاب اسلامی به عنوان یک دگرگونی عظیم ایدئولوژیکی بر پایه خواست و اراده اکثریت مردم ایران که بر اساس وظیفه و تکلیف دینی و ملی خود عمل می‌کردند، حول محور اسلام و احیای فقه سیاسی شیعی پایه‌ریزی گردید و فقه در کنار قوانین ایران بر مسند حاکمیت و قانون‌گذاری نشست و از نظرات علما و دانشمندانی که دارای درجات علمی قابل توجهی بودند در راستای حل مشکلات قانونی استفاده گردید، چراکه یکی از امتیازات فقه تشیع عقیده به اجتهاد است. اجتهاد در حقیقت نیرو و قوه فعال و متحرک مکتب تشیع است و سبب ظهور اندیشه‌ها و قوانین متناسب با روز می‌گردد.

فقه باب اجتهاد را مفتوح گذاشته تا مسلمانان دچار مشکل نشوند و با تغییر و توسعه روزگار پیش بروند. اجتهاد، وسیله مشروع و مناسبی است که با به‌کارگیری آن در مبانی و منابع شرعی، می‌توان بین رویدادهای نوآیین و فقه اسلامی همگامی و سازگاری به وجود آورد و عقب‌ماندگی و فاصله‌ها را از بین برد، آن هم در عصری که روابط اجتماعی، اقتصادی و سیاسی بسیار پیچیده شده و روزبه‌روز نیازمندی‌های جدیدی در عرصه قانون‌گذاری و مسائل اجرایی به وجود می‌آید؛ لذا دانش‌دانان علمای ایران ضمن تأیید و انهام از قوانین کشور فرانسه و با توجه به تعالیم اسلام قوانین ایران را تدوین کردند، لی با این وجود و با توجه به اهمیت دو عنصر زمان و مکان، با تغییر در این دو عنصر بسیاری از قوانین عوض شده و با توسعه و پیشرفت جامعه فاصله‌های موجود بین قوانین ایران و مسائل جدید بین رفت.

این همان مطلبی است که امام راحل (ره) به آن اشاره کرده و فرموده است: «زمان و مکان دو عنصر تعیین‌کننده در اجتهادند. مسئله‌ای که در قدیم دارای حکمی بوده است، با ظهور همان مسئله در روابط حاکم بر سیاست، اجتماع و اقتصاد یک نظام ممکن است حکم جدیدی پیدا کند. بدان معنا که با شناخت دقیق روابط اقتصادی، اجتماعی و سیاسی همان موضوع اول که از نظر ظاهر با قدیم فرقی نکرده است، موضوع جدیدی شده است که قهراً حکم جدیدی می‌طلبد». همان‌طور که ملاحظه می‌شود، امام (ره) نقش زمان و مکان در اجتهاد را به حسب تغییر موضوعات احکام مطرح کرده است؛ چراکه ما از یک سو معتقدیم که فقه تئوری واقعی و کامل اداره انسان و اجتماع از گهواره تا گور است و از سویی دیگر می‌دانیم که ساختار زندگی فردی و اجتماعی انسان، روزبه‌روز در حال تغییر و دگرگونی است و همراه با پیشرفت زمان، تحولات شگرفی در عرصه‌های مختلف زندگی انسان به وجود آمده است و فقه از تغییرات و دگرگونی‌های به وجود آمده در ساختار جوامع تأثیر می‌پذیرد.

با توجه به این مسئله قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و دیگر قوانین به عنوان سند حاکمیت بر یک جامعه مسلمان متأثر از نص صریح قرآن خود را موظف به حمایت از کرامت انسانی افراد می‌بیند و به جرئت می‌توان ادعا

کرد که تقریباً تمام آنچه به عنوان حقوق اساسی انسانی در معاهدات مرتبط با حقوق بشر آمده است، به گونه‌ای کامل در نظام حقوقی اسلام مورد توجه قرار گرفته و در بسیاری از موارد به بهترین صورت به اجرا گذاشته شده است. حقوق و آزادی‌های مندرج در این معاهدات ترکیبی است از حقوق و آزادی‌های بشری که قبل از تأسیس سازمان ملل متحد در فقه شیعه و به تبع آن در قوانین اسلام وارد گردیده بود.

با تکیه بر این پشتوانه محکم و با توجه به اینکه مقوله حقوق بشر یکی از حوزه‌های اصلی و ارکان مهم فعل و انفعالات، جهت‌گیری‌ها و فعالیت‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی است. در این اثر تلاش شده که مواد ۲۰ معاهده مرتبط با حقوق بشر که ایران به عضویت تعداد زیادی از آن‌ها درآمده با قوانین داخلی جمهوری اسلامی ایران تطبیق داده شود تا بار دیگر نشان دهیم که قوانین ایران علی‌الخصوص قانون اساسی به عنوان مبنای حقوق بشر اسلامی می‌باشد و بسیاری از مشکلات جامعه بر اساس فقه شیعه با تکیه بر اصل اجتهاد برطرف گردیده و همین امر باعث پویایی و هماهنگی موضوعات دینی با موضوعات روز جامعه و جهان می‌شود و همچنین انعطاف‌پذیری فقه موجود در مقابل مقتضیات زمان و مصالح جامعه را نشان دهیم.